

Prehistorische grottschilderingen (Altamira, Pech Merle, Lascaux en Chauvet)

Altamira is een grot in Spanje, Cantabrië, nabij het dorp Santillana del Mar, 30 km ten westen van Santander.

De totale lengte van de grot is 270 meter, de hoogte van de grot varieert van twee tot zes meter. Vijftien minuten stuit men op honderdvijftig tekeningen waarvan de ouderdom wordt geschat op 15000 jaar. Er zijn afbeeldingen van bizons, herten, paarden en everzwijnen maar niet van mensen. Wel werden er handafdrukken gevonden. De kleuren zijn zwart, oker en rood en er is kunstzinnig gebruik gemaakt van de welvingen van de rotswand om de schilderingen een extra dimensie te geven.

De grot zelf was al langer bekend maar omdat de toegang tot de grot lange tijd door een rotsblok versperd was, werden de tekeningen pas in 1879 ontdekt. Elf jaar na de ontdekking van de grot bezocht de eigenaar, markies Don Marcelino Sanz de Sautuola, in Parijs een tentoonstelling over prehistorische wapens en werktuigen en bedacht toen dat er in zijn grot ook dergelijke dingen zouden kunnen liggen. Hij onderzocht de grot en vond grote hoeveelheden vuistbijlen, pijlpunten, stenen messen en naalden uit het solutréen en het magdalénien. De dochter van de landeigenaar, markies Don Marcelino Sanz de Sautuola was de eerste die de tekeningen zag. Daarna begon voor haar vader, een amateur-

archeoloog, een langdurige strijd om erkenning. Zijn collega-archeologen geloofden namelijk niet dat de gevonden schilderingen uit het paleolithicum stamden. Don Marcelino werd beschuldigd van vervalsing. Het was pas nadat men in ook Zuid-Frankrijk dergelijke vondsten aantroef, dat de aanvankelijke sceptici geloof begonnen te hechten aan de verklaringen van de markies en hem in een tijdschrift officieel hun excuus aanboden ("*Mea culpa d'une sceptique*"), maar de markies was toen al 14 jaar overleden.

In 1959, honderdvijftig eeuwen na hun ontstaan, werd geconstateerd dat de tekeningen in de grot van Altamira hun kleur begonnen te verliezen en te verdrogen. Op last van de regering werd de grot gesloten voor het grote publiek. Bezoekers worden nu slechts mondjesmaat toegelaten. Voor een bezoek aan de echte grot bestaat een wachtlijst van meer dan drie jaar. In de nabije omgeving werd wel een kopie van de grootste ruimte gemaakt, die te bezoeken is door toeristen. In het Deutsches Museum te München kan men eveneens een kopie van de grot bezoeken. De rotstekeningen staan op de werelderfgoedlijst van UNESCO.

De grot van Pech Merle ligt in het Franse departement Lot, in de vallei van de rivier Célé in Quercy in de regio Midi-Pyrénées, vlakbij het dorpje Cabrerets. De dichtstbijzijnde stad is Cahors. Het bestaan van het grottenstelsel was al bekend aan het begin van de 20e eeuw, maar de grot met de tekeningen is in 1922 ontdekt door twee Franse jongens van 15 en 16.

In de twee kilometer lange grot zijn prehistorische rotstekeningen te vinden die gerekend worden tot de mooiste van Frankrijk. Tevens is het een prachtige druipsteengrot. In de grot kan men onder andere tekeningen bewonderen van bizons, paarden, mammoeten, oerossen, herten en figuren waarvan de betekenis onduidelijk is.

Daarnaast vindt men in deze grotten gestencilde handen. Met deze techniek wordt de hand tegen de rots gedrukt en wordt

er kleurstof in poedervorm overheen geblazen. Op deze manier ontstaat een afdruk van de hand op de rots. Ook bevinden zich in de grotten tekeningen van mensen en een aantal versteende voetafdrukken. De bekendste afbeelding is die van het gestippelde paard (*Cheval de Pomelé*). Ook de negatieve handafdruk met de dertien stippen is erg bijzonder.

In de loop der jaren is in de nabije omtrek nog een tiental andere grotten ontdekt met rotstekeningen, maar alleen *Pech Merle* is opengesteld voor het publiek. Deze openstelling is overigens beperkt: er mogen maar 700 bezoekers per dag de grot in. Net als in de bekendere grot van Lascaux zijn de tekeningen in de grot van Pech Merle zo'n 25.000 - 17.000 jaar geleden gemaakt door de Cro-Magnonmens.

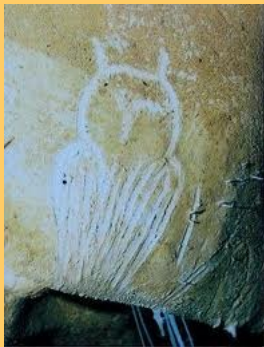
De grotten van Lascaux liggen bij de plaats Lascaux in de vallei van de Vézère op het grondgebied van de gemeente Montignac in het Franse departement Dordogne (regio Aquitanië). Op 8 september 1940 moet Marcel Ravidat niet werken in de garage in Montignac en gaat met 3 vrienden, waaronder Jacques Marsal, naar het bos op de heuvel van Lascaux. Er is daar enige tijd een dennenboom omgewaaid en ze weten dat er daardoor een gat is bloot gekomen die overgroeid is

door braamstruiken. Ze maken het gat iets groter en vinden een verticale schacht. Marcel kruipt door het gat en verliest zijn houvast. Hij schuift door tot het einde van de gang en roept dan zijn vrienden. Samen en met behulp van een kleine olielamp staan ze in een grot van 20 op 8 met een hoogte van 7 meter. Ze merken op de wanden afbeeldingen in rode, gele, bruine en zwarte kleur. Ze beseffen dat ze een ontdekking hebben gedaan en komen de dag erna terug met sterke lampen en vinden nog een schacht. Uiteindelijk verwittigen ze na 3 dagen de onderwijzer Laval. De schilderingen hebben vooral dieren als onderwerp; bizons, herten, neushoorns, runderen, paarden, rendieren en stieren. De tekeningen en de (aard)kleuren zijn goed bewaard gebleven. Veel "schilderingen" hebben geheel gekleurde vlakken, andere zijn uitgevoerd als krachtige lijntekeningen en gravures.

Deskundigen dateren de oudste rotsschilderingen uit deze Grot van Lascaux op 15.000, de jongste op 10.000 v.Chr. Het is de rijkst beschilderde prehistorische grot die tot nu toe is ontdekt. De grot is geplaatst op de werelderfgoedlijst van de UNESCO. Onder deskundigen

noemt men de grot van Lascaux de "Sixtiense Kapel van de Paleolithische Kunst". De grot wordt helaas bedreigd door bacteriën en schimmels. Wetenschappers hebben kleine witte donsharen ontdekt op de bodem en de zijwanden. Het betreft de *Fusarium solani*, een vrij sterke en schadelijke zwammensoort. Het is niet de eerste keer dat er zich problemen voordoen. In 1963 moest men het publiek al de toegang ontzeggen door de vorming van groene algen en schimmels, die te wijten zijn aan een onophoudelijke toeloop van mensen die door in en uitademden de grot bevochtigen. Sindsdien is de grot niet meer voor publiek toegankelijk. In de onmiddellijke nabijheid is in een naburige grot een replica (Lascaux II) gemaakt die voor het publiek toegankelijk is. Deze replica is beter geschikt voor de ontvangst van grote stromen bezoekers en bovendien aangepast voor gehandicapten. De bouw startte in 1972 op 200 meter van de grot en was in 1984 gereed.

De Grotte Chauvet Pont d'Arc, kortweg Chauvet is een grot vlakbij Vallon-Pont-d'Arc in het departement Ardèche in Frankrijk. Het is de fraaiste en oudste paleolithische bezienswaardigheid. De grot is meer dan 30.000 jaar oud en destijds bewoond door de cro-magnonmens. De grot is pas op 18 december 1994 ontdekt door Jean-Marie Chauvet, Éliette Brunel en Christian Hillaire.

In de grot zijn tot nog toe ongeveer driehonderd met rood of zwart geschilderde dierafbeeldingen gevonden en nog eens zoveel gravures. Er zijn afbeeldingen van leeuwen, neushoorns, oerossen, paarden en bizens. Daarnaast zijn er veel abstracte tekens en afdrukken

van handen. De afbeeldingen zijn negen- tot tweeëndertigduizend jaar oud, sommige dus meer dan vijftienduizend jaar ouder dan die in Lascaux. Sommige afgebeelde dieren (een panter, een uil) waren nog nooit eerder in grotten uit de oudere steentijd gevonden. Andere, zoals de neushoorn, waren tot nog toe zeldzaam. In de grot zijn ook veel afbeeldingen gevonden van beren.

De grot is dus heel lang niet door mensen betreden en is daarom nog in zijn originele staat. Om te voorkomen dat er hetzelfde gebeurt als in Lascaux en Altamira, schimmelvorming door vocht, is de grot niet te bezichtigen. Wel is er een expositie met film in het museum in Vallon Pont-d'Arc te zien over de grot.

